

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 202/2013-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 5. apríla 2013 predbežne prerokoval sťažnosť Mgr. I. H., K., zastúpeného advokátom JUDr. M. J., K., vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Ministerstva vnútra Slovenskej republiky – sekcie kontroly a inšpekčnej služby, úradu inšpekčnej služby, odboru inšpekčnej služby – západ, v konaní vedenom pod sp. zn. ČVS: SKIS-411/OISZ-V-2012 a jeho prípisom z 3. septembra 2012, postupom Okresnej prokuratúry Bratislava III vo veci vedenej pod sp. zn. 1 Pn 675/2012 a jej prípisom z 9. októbra 2012, postupom Krajskej prokuratúry v Bratislave vo veci vedenej pod sp. zn. 1 Kn 538/2012 a jej prípisom z 23. októbra 2012 a postupom Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky vo veci vedenej pod sp. zn. IV/1 Gn 1852/2012 a jej prípisom zo 7. decembra 2012 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Mgr. I. H. o d m i e t a pre zjavnú neopodstatnenosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 18. februára 2013 doručená sťažnosť Mgr. I. H., K. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. M. J., K., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na inú právnu ochranu

podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Ministerstva vnútra Slovenskej republiky – sekcie kontroly a inšpekčnej služby, úradu inšpekčnej služby, odboru inšpekčnej služby – západ (ďalej len „odbor inšpekčnej služby“), v konaní vedenom pod sp. zn. ČVS: SKIS-411/OISZ-V-2012 a jeho prípisom z 3. septembra 2012 (ďalej aj „namietaný prípis odboru inšpekčnej služby“), postupom Okresnej prokuratúry Bratislava III (ďalej len „okresná prokuratúra“) vo veci vedenej pod sp. zn. 1 Pn 675/2012 a jej prípisom z 9. októbra 2012 (ďalej aj „namietaný prípis okresnej prokuratúry“), postupom Krajskej prokuratúry v Bratislave (ďalej len „krajská prokuratúra“) vo veci vedenej pod sp. zn. 1 Kn 538/2012 a jej prípisom z 23. októbra 2012 (ďalej aj „namietaný prípis krajskej prokuratúry“) a postupom Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“) vo veci vedenej pod sp. zn. IV/1 Gn 1852/2012 a jej prípisom zo 7. decembra 2012 (ďalej aj „namietaný prípis generálnej prokuratúry“).

Z obsahu sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ podal 28. mája 2012 trestné oznámenie pre podozrenie zo spáchania trestného činu zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 písm. a) Trestného zákona na tom základe, že vyšetrovateľ Policajného zboru v čase od 27. januára 2012 do 28. mája 2012 v služobnom úrade odboru inšpekčnej služby v trestnej veci sp. zn. ČVS: SKIS-459/OISZ-V-2011, ktorú má ako vyšetrovateľ Policajného zboru pridelenú, neumožnil sťažovateľovi, ktorý má v uvedenej trestnej veci postavenie poškodeného, nahliadnuť do vyšetrovacieho spisu, nevyhotovil mu fotokópiu vyšetrovacieho spisu, neinformoval ho o vykonaných úkonoch a jeho žiadosti nevybavil v lehote 7 dní, čím mal porušiť jeho práva vyplývajúce so zákona. Uznesením vyšetrovateľa odboru inšpekčnej služby sp. zn. ČVS: SKIS-411/OISZ-V-2012 z 20. júla 2012 bolo trestné oznámenie sťažovateľa odmietnuté s poukazom na to, že nie je dôvod na začatie trestného stíhania alebo na postup podľa § 197 ods. 1 písm. a), b), c) a podľa ods. 2 Trestného poriadku. Predmetné uznesenie napadol sťažovateľ sťažnosťou, ktorá bola uznesením okresnej prokuratúry zamietnutá.

Dňa 22. augusta 2012 požiadal sťažovateľ vyšetrovateľa, ktorý vydal uznesenie o odmietnutí trestného oznámenia sťažovateľa z 20. júla 2012, o zaslanie

fotokópie kompletného vyšetrovacieho spisu odboru inšpekčnej služby sp. zn. ČVS: SKIS-411/OISZ-V-2012.

Vyšetrovateľ odboru inšpekčnej služby prípisom sp. zn. ČVS: SKIS-411/OISZ-V-2012 z 3. septembra 2012 nevyhovел žiadosti sťažovateľa o zaslanie fotokópie kompletného vyšetrovacieho spisu, keďže s poukazom na § 69 ods. 1 Trestného poriadku podľa jeho záveru sťažovateľ nemá postavenie ani jedného zo subjektov, ktorý je oprávnený na poskytnutie fotokópie vyšetrovacieho spisu.

K rovnakému záveru dospela aj prokurátorka okresnej prokuratúry vo svojom prípise sp. zn. 1 Pn 675/2012 z 9. októbra 2012, ktorým sťažovateľa upovedomila o vybavení jeho podnetu na preskúmanie postupu vyšetrovateľa.

Prípisom krajskej prokuratúry sp. zn. 1 Kn 538/2012 z 23. októbra 2012 bolo sťažovateľovi okrem iného oznámené, že *„Právo na nazeranie do spisov a na obstarávanie si ich kópií a častí na svoje trovy Trestný poriadok priznáva iba osobám taxatívne uvedeným v ustanovení § 69 ods. 1, medzi ktoré osoba oznamovateľa nepatrí.“*. Z tohto dôvodu krajská prokuratúra podnet na preskúmanie postupu prokurátora odložila ako nedôvodný.

Prípisom generálnej prokuratúry sp. zn. IV/1 Gn 1852/2012 zo 7. decembra 2012 bol vybavený opakovaný podnet sťažovateľa na preskúmanie postupu krajskej prokuratúry, pričom generálna prokuratúra sa stotožnila so stanoviskom krajskej prokuratúry a opakovaný podnet sťažovateľa ako nedôvodný odložila.

Sťažovateľ zastáva názor, že aj pred začatím trestného stíhania patria osobe, ktorá o sebe vyhlasuje, že bola poškodená trestným činom, práva poškodeného podľa Trestného poriadku, a preto postup orgánov činných v trestnom konaní, ktoré mu odmietli vyhotoviť fotokópiu vyšetrovacieho spisu, nebol správny a zasiahol do ním označených základných práv.

Na základe argumentácie uvedenej v sťažnosti sa sťažovateľ domáha, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa na inú právnu ochranu vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 48 ods. 2 postupom MV SR – sekcia kontroly inšpekčnej služby, úrad inšpekčnej služby, odbor inšpekčnej služby – západ B. dňa 3. 9. 2012, postupom Okresnej prokuratúry Bratislava III dňa 9. 10. 2012, postupom Krajskej prokuratúry Bratislava zo dňa 223. 10. 2012 a Generálnej prokuratúry SR dňa 7. 12. 2012 porušené bolo.

2. Ministerstvo vnútra SR sekcia kontroly inšpekčnej služby, úrad inšpekčnej služby, odbor inšpekčnej služby – západ B. je povinné sťažovateľovi zaslať kópiu spisového materiálu vedeného pod ČVS:SKIS-411/OISZ-V-2011.

3. Ministerstvo vnútra – sekcia kontroly inšpekčnej služby, úrad inšpekčnej služby, odbor inšpekčnej služby – západ Bratislava, Okresná prokuratúra Bratislava III, Krajská prokuratúra Bratislava a Generálna prokuratúra SR sú povinné uhradiť sťažovateľovi finančné zadosťučinenie vo výške 5.000 EUR.

4. Ministerstvo vnútra – sekcia kontroly inšpekčnej služby, úrad inšpekčnej služby, odbor inšpekčnej služby – západ B., Okresná prokuratúra Bratislava III, Krajská prokuratúra Bratislava a Generálna prokuratúra SR sú povinné uhradiť sťažovateľovi trovy konania do 15 dní od doručenia tohto nálezu na účet jeho právneho zástupcu.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

Z konštantnej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory príslušných orgánov verejnej moci, ktoré ich pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred týmito orgánmi verejnej moci bol náležite zistený skutkový stav

a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu príslušný orgán verejnej moci súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (m. m. I. ÚS 13/00, II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

Z ústavného postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať len také rozhodnutia orgánov verejnej moci, prostredníctvom ktorých došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, resp. tiež také, v ktorých k porušeniu základného práva alebo slobody došlo v konaní, ktoré vydaniu samotného rozhodnutia predchádzalo. Skutkové a právne závery príslušných orgánov verejnej moci môžu byť teda predmetom kontroly vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00).

Sťažovateľ v postavení oznamovateľa podal 28. mája 2012 trestné oznámenie pre podozrenie zo spáchania trestného činu zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 písm. a) Trestného zákona, pričom sa označil za osobu poškodenú týmto trestným činom. Označené trestné oznámenie sťažovateľa bolo uznesením vyšetrovateľa odboru inšpekčnej služby sp. zn. ČVS: SKIS-411/OISZ-V-2012 z 20. júla 2012 odmietnuté bez toho, aby vo veci bolo vznesené obvinenie konkrétnej osobe. Následne vyšetrovateľ inšpekčnej služby v prípise z 3. septembra 2012 nevyhovел žiadosti sťažovateľa o zaslanie fotokópie kompletného vyšetrovacieho spisu, pričom poukázal na § 69 ods. 1 Trestného poriadku, z ktorého vyvodil, že sťažovateľ nemá postavenie ani jedného zo subjektov, ktorý je oprávnený na obstarávanie fotokópie vyšetrovacieho spisu. K rovnakému právnomu záveru dospeli v namietaných prípisoch aj okresná prokuratúra, krajská prokuratúra a generálna prokuratúra. Podstatou sťažnosti sťažovateľa je jeho tvrdenie, že v jeho veci konajúce orgány verejnej moci nesprávne interpretovali príslušné ustanovenie Trestného poriadku (§ 69 ods. 1), keď nevyhoveli jeho žiadosti o zaslanie fotokópie kompletného

vyšetrovacieho spisu, čím podľa jeho názoru porušili jeho základné právo na inú právnu ochranu vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy.

Vychádzajúc z uvedeného bolo úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti posúdiť, či právny názor, na základe ktorého príslušné orgány verejnej moci nevyhoveli žiadosti sťažovateľa o zaslanie fotokópie kompletného vyšetrovacieho spisu, je z ústavného hľadiska akceptovateľný a udržateľný, t. j. či ich postupom a namietanými prípsmi mohlo dôjsť k porušeniu základného práva sťažovateľa na inú právnu ochranu.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Podľa § 69 ods. 1 Trestného poriadku obvinený, obhajca, poškodený a zúčastnená osoba, splnomocnenec, ustanovený opatrovník a v konaní pred súdom prokurátor, probačný a mediačný úradník, vyšší súdny úradník, súdny tajomník a asistent prokurátora majú právo nazerať do spisov s výnimkou zápisnice o hlasovaní a časti spisu obsahujúcej údaje o totožnosti chráneného svedka, ohrozeného svedka alebo svedka, ktorého totožnosť je utajená, a krycie údaje o totožnosti agenta, robiť si z nich výpisky a poznámky a obstarávať si na svoje trovy kópie spisov a ich častí; také trovy neuhrádza prokurátor, probačný a mediačný úradník, vyšší súdny úradník, súdny tajomník a asistent prokurátora. Také isté právo má zákonný zástupca obvineného, poškodeného a zúčastnenej osoby, ak tieto osoby sú pozbavené spôsobilosti na právne úkony alebo ich spôsobilosť na právne úkony je obmedzená. Iné osoby tak môžu urobiť so súhlasom predsedu senátu a v prípravnom konaní so súhlasom orgánu činného v trestnom konaní, len ak je to potrebné na uplatnenie ich práv.

Ústavný súd pri svojej rozhodovacej činnosti pri interpretácii obsahu a rozsahu základných práv a slobôd zohľadňuje judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) týkajúcu sa jednotlivých ľudských práv a základných slobôd garantovaných Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“).

Základnému právu na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy zodpovedá v štruktúre práv garantovaných dohovorom právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

Z judikatúry ESLP vyplýva, že čl. 6 dohovoru nie je aplikovateľný v prípade poškodeného v trestnom konaní, ak trestné oznámenie podané údajným poškodeným bolo odložené bez toho, aby bolo začaté trestné stíhanie údajného páchatel'a (Duchoňová proti Českej republike, rozhodnutie z 2. októbra 2006, č. 29858/03, oddiel 1).

Z judikatúry ESLP tiež vyplýva, že čl. 6 dohovoru je v zásade aplikovateľný, pokiaľ sa poškodený k trestnému konaniu pripojil s cieľom získať náhradu škody, ktorá mu bola trestným činom spôsobená. Namietat' porušenie práv vyplývajúcich z čl. 6 dohovoru nebude môcť ten poškodený, ktorý sa trestného konania zúčastňuje len s cieľom prispieť k odsúdeniu obvineného (Corbu proti Rumunsku, rozhodnutie z 31. marca 2009, č. 27396/04, § 30 – 33).

Podľa názoru ústavného súdu sú uvedené právne názory ESLP k výkladu čl. 6 dohovoru v plnom rozsahu uplatniteľné aj na interpretáciu základného práva na inú právnu ochranu garantovaného predovšetkým prostredníctvom čl. 46 ods. 1 ústavy. Za týchto okolností výklad § 69 ods. 1 Trestného poriadku obsiahnutý v namietanom prípise

vyšetrovateľa inšpekčnej služby, podľa ktorého v konkrétnych okolnostiach posudzovaného prípadu sťažovateľ nie je osobou, ktorá disponuje právami vyplývajúcimi z § 69 ods. 1 Trestného poriadku, s ktorým sa v namietaných prípisoch stotožnili aj vo veci konajúce orgány prokuratúry, je podľa názoru ústavného súdu z ústavného hľadiska z ústavného hľadiska akceptovateľný a udržateľný.

Z už uvedeného vyplýva, že sťažovateľ v postavení oznamovateľa trestného činu nemôže účinne namietat' porušenie základných práv vyplývajúcich z čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy (ktorých obsah je potrebné vykladať v intenciách čl. 6 ods. 1 dohovoru), keďže práva z nich vyplývajúce sú aplikovateľné len na poškodeného v takom trestnom konaní, v ktorom bolo vznesené obvinenie konkrétnej osobe. Navyše musí ísť o poškodeného, ktorému trestným činom vznikla škoda, náhradu ktorej si v tomto trestnom konaní uplatňuje.

Na tomto základe ústavný súd pri predbežnom prerokovaní konštatuje, že medzi obsahom základných práv vyplývajúcich z čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a namietanými postupmi a prípismi úradu inšpekčnej služby, okresnej prokuratúry, krajskej prokuratúry a generálnej prokuratúry neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o ich porušení. Ústavný súd preto sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Po odmietnutí sťažnosti bolo bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. apríla 2013